

Варіанти прямокутних зв'язок з приєднаною одиницею

Олександра Десятерик

(Київський Національний Університет імені Тараса Шевченка)

E-mail: sasha.desyaterik@gmail.com

Розглянемо напівгрупу $(S, \cdot)$. Для довільного але фіксованого елемента $a \in (S, \cdot)$ ми визначимо нову операцію $*_a$, яка задається наступною рівністю

$$x *_a y = x \cdot a \cdot y$$

де $x, y \in S$. Множина S з цією операцією теж є напівгрупою, ми будемо позначати її $(S, *_a)$ і називатимемо *варіант* напівгрупи S .

Варіанти комутативних зв'язок з нулем уже досліджувалися у [2]. У цій роботі розглянуті варіанти не комутативних зв'язок.

Напівгрупа S називається *прямокутною зв'язкою*, якщо $x \cdot y \cdot x = x$ для всіх $x, y \in S$.

Теорема 1. (Теорема 1.1.3 з [1]) *Нехай S є напівгрупою. Тоді наступні умови еквівалентні:*

- (1) S є прямокутною зв'язкою;
- (2) кожен елемент з напівгрупи S є ідемпотентом, та $x \cdot y \cdot z = x \cdot z$ для всіх $x, y, z \in S$;
- (3) існують напівгрупа лівих нулів L та напівгрупа правих нулів R такі, що $S \simeq L \times R$;
- (4) S ізоморфна напівгрупі наступного вигляду $X \times Y$, де X і Y непорожні множини, і множення задається наступним чином

$$(x_1, y_1) \cdot (x_2, y_2) = (x_1, y_2).$$

Теорема 2. *Нехай S прямокутна зв'язка та $(x_i, y_i) \in S$ — довільні елементи. Тоді всі варіанти $(S, *(x_i, y_i))$ ізоморфні початковій прямокутній зв'язці S .*

Прямокутна зв'язка S не має одиниці. Ми розглянемо прямокутну зв'язку з приєднаною одиницею. Ми визначимо

$$1 \cdot (x_i, y_j) = (x_i, y_j) \cdot 1 = (x_i, y_j) \text{ для всіх } (x_i, y_j) \in S, \text{ та } 1 \cdot 1 = 1.$$

Позначимо S^1 прямокутну зв'язку S з приєднаною одиницею 1.

Твердження 3. *Нехай x_i довільний але фіксований елемент з X , та $y_k, y_v \in Y$ довільні елементи. Тоді варіанти $(S^1, *(x_i, y_k))$ та $(S^1, *(x_i, y_v))$ ізоморфні.*

Твердження 4. *Нехай y_i довільний але фіксований елемент з Y , та $x_k, x_v \in X$ довільні елементи. Тоді варіанти $(S^1, *(x_k, y_i))$ та $(S^1, *(x_v, y_i))$ ізоморфні.*

Теорема 5. *Усі варіанти прямокутної зв'язки з приєднаною одиницею ізоморфні.*

ЛІТЕРАТУРА

- [1] John M. Howie. *Fundamentals of semigroup theory*, Oxford University Press. New York, 2003.
- [2] Oleksandra Desiateryk. Variants of commutative bands with zero. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Series: Physics & Mathematics*, №4 : 15–20, 2015.